

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVI

№ 35 (1018)

11 ГРУДНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

СИЛА КОМСОМОЛУ — В ПАРТІЙНОМУ КЕРІВНИЦТВІ

Нещодавно на історичному факультеті відбулись відкриті партійні збори. Комуністи і комсомольці разом обговорювали питання «Про роботу комсомольської організації факультету».

Основним принципом в нашому комсомольському житті, сказав у своїй доповіді секретар комсомольської організації В. Глебов, є поєднання відмінного і доброго навчання з активною роботою в наукових гуртках. І виконання цього принципу дало свої наслідки — факультет посідає перше місце в університеті по успішності. Нам, звичайно ж, багато допомагають комуністи факультету. Своєю порадою, конкретними діями вони допомогли нам, комсомольцям, домогтися того, що наша комсомольська організація визнана кращою в університеті і нагороджена перехідним червоним прапором. На першому місці і художня самодіяльність факультету.

Двадцять чоловік нагороджено грамотами комітету комсомолу

університету, РК ЛКСМУ і ОК ЛКСМУ.

Активну участь взяли комсомольці у Всесоюзних і республіканських оглядах — конкурсах наукових робіт.

Все це приємно, але нас, зазначив В. Глебов, турбує і те, що ще не встигли зробити не підготовлена зміна лекторської групи, яка складається, в основному, з студентів четвертих — п'ятих курсів. Нам треба ширше залучати до навчання лекторської справи студентів молодших курсів. Не так, як слід, налагоджено шефську спортивну роботу.

В. Глебов доповів зборам про той план роботи, який має втілювати в життя комсомольська організація, і запевнив присутніх, що комсомольці факультету гідно зустрінуть XXIV з'їзд партії.

Доповідь обговорювалась активно. Викладач Т. Самборська говорила про хорошу роботу культсектора комсомольського бюро, який зумів організувати заняття гуртків художньої самодіяльності з початку навчального року.

Голова факультетської ради НСТ І. Серов розповів про роботу ради і поділився планами на майбутнє.

Професор Н. Д. Петряев говорив про те, що кожен комсомолец мусить мати доручення і прагнути виконувати його якнайретельніше.

Комсомольці М. Березницький і Ю. Гулевич розповіли про спортивну і шефську діяльність, про труднощі, з якими вони стикались в процесі роботи в цих галузях.

Член партійного бюро Н. І. Камотко вказав у своєму виступі, що комсомольському бюро слід звернути увагу на недоліки, а не заспокоюватися на досягнутому. Кожен комсомолец мусить вболівати за честь факультету, а також університету.

Такі збори, як зазначили і комуністи і комсомольці, дуже корисні, вони є справжньою школою для комсомольців і молодих комуністів»

Г. ОРЛОВ.

Сьогодні в номері:

- ◆ Партійно-комсомольські збори — 1 стор.
- ◆ Розповідь про педагогічну практику — 2 стор.
- ◆ Досягнення вчених — виробництву — 3 стор.
- ◆ Навіщо латинська мова? — 3 стор.
- ◆ Де і як відпочивати студентів — 4 стор.
- ◆ В гостях у філологів — артисти — 4 стор.

13 грудня — вибори народних суддів

У клубі виборців

13 грудня — день виборів народних суддів. В нашому університеті працює клуб виборців, в якому перед трудящими виступають вчені, лектори. Тут жителі Центрального району можуть отримати консультацію кваліфікованих юристів, лікарів, педагогів, почитати свіжі газети, журнали.

Уже відбулися лекції

«Радянська виборча система — найдемократичніша в світі» (Л. М. Стрельцов), «Конституція — основний закон СРСР» (Т. М. Пахомова).

Великий інтерес викликав вечір запитань і відповідей про міжнародне становище, який провів доцент Д. І. Богуненко.

В. ФЕДОРОВА.

Агітатор О. Рокитяська бесідує з виборцями-студентами університету в гуртожитку № 1.

Фото М. АТАМАНОВА.

ЗАПОРУКА УСПІХУ

Більшість студентів приходять до університету прямо зі шкільної лави. Тому, зрозуміло, з перших же днів навчання вони потрапляють в незвичайні обставини: немає того постійного контролю з боку викладачів, до якого звикли в школі. А це часто призводить до того, що деякі студенти не працюють систематично над підручниками, сподіваючись на свої здібності, які допоможуть їм протягом 3—4 днів, що даються для повторення, вивчити матеріал. Тому саме несистематичність, очевидно, невміння та небажання самостійно працювати і призводить таких студентів до повторного перескладання заліку чи іспиту, або ж виключення з університету.

Кафедра загальної фізики фізичного факультету вирішила посилити контроль за самостійною роботою студентів. З цією метою з ініціативи завідуючого кафедрою доцента Д. І. Поліщука на одному з засідань було прийнято рішення: крім годин, передбачених навчальним планом, збільшити кількість додаткових годин на практичні заняття. Це дало студентам можливість глибше засвоїти матеріал.

Такий метод занять ми практикуємо третій рік, тому вже можна зробити певні висновки про доцільність такого методу ведення семінарських занять. Студенти добре підготовлені теоретично, успішно вирішують задачі. В результаті цього збільшилось число тих, яким за систематичну роботу над теоретичним матеріалом і активну участь в роботі семінарських занять виставляються так звані «автоматичні» заліки. Як правило, такі студенти виявляють глибокі знання і на іспитах.

Є ще одна форма контролю над самостійною роботою студентів. Це колоквіуми. На колоквіуми вносятся прочитаний і пророблений студентами закінчений розділ курсу фізики. Кожен студент на колоквіумі опитується. Коли він одержить за цей розділ добру чи відмінну оцінку, то звільнюється на екзамені від його складання.

Викладена вище система занять дає змогу прослідкувати за індивідуальною підготовкою кожного студента і в разі потреби допомогти йому.

Вже зараз можна сказати, що студенти I курсу Аркатов, Бакланова, Швець, Коваль, Гавриченко, Кравцова, Строколайтіс система-

тично працюють над навчальним матеріалом і можна бути переконаним, що вони успішно складуть зимову сесію.

Серйозні побоювання викликають знання таких студентів, як Молдавський, Вовк, Васильченко, які пропускають заняття і не систематично готуються до них.

В. ЗАРЕМБА, доцент,
Н. ВАСИЛЬКОВСЬКА, старший викладач.

Іменні стипендіати

Згідно наказу міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР з 1 листопада 1970 року призначено студентам Одеського університету іменні стипендії.

Стипендію ім. В. І. Леніна отримуватиме студент V курсу хімічного факультету В. Кузнецов, ім. І. І. Мечникова — студент IV курсу біологічного факультету М. Джуртулаєв, ім. Т. Г. Шевченка — студент V курсу філологічного факультету Т. Кутювий.

ЗУСТРІЧ З КАНДИДАТОМ В НАРОДНІ СУДДІ

3 грудня ц. р. відбулася зустріч співробітників, студентів університету з кандидатом в народні судді Центрального району м. Одеси М. М. Мішковим.

Тов. Мішков розповів присутнім про радянську виборчу систему, про роботу органів правосуддя у зміцненні соціалістичної законності.

Ювілейне засідання

На кафедрі теоретичної фізики вже 7 років успішно працює науковий семінар з проблем теоретичної фізики. Керує ним професор І. З. Фішер. Засідання семінару відбуваються щонеділі. На них обговорюються наукові праці членів кафедри, аспірантів, а також актуальні питання з теорії рідини, металів, розсіявання нейтронів і світла, які досліджують радянські та зарубіжні вчені.

Крім доповідей, що їх роблять члени кафедри, час від часу на семінарах виступають вчені

Москви, Ленінграда, Києва та інших міст країни.

В роботі семінару активну участь беруть студенти старших курсів фізичного факультету.

Нещодавно відбулось двохсоте засідання семінару. Оскільки воно було ювілейним, наші фізики вирішили пожартувати: заслухано ряд юмористичних доповідей вчених, які схвально були сприйняті присутніми.

В. ОЛІЙНИК,
аспірант кафедри теоретичної фізики.

ПРАКТИКА БУЛА КОРИСНОЮ

Педагогічна практика — відповідальний іспит для студентів. Під час роботи в школі перевіряється не лише теоретична та методична підготовка майбутнього спеціаліста, а й прищеплюється йому почуття відповідальності за доручену справу, любов до праці.

Як же витримали цей екзамен студенти хімічного факультету університету?

Переважає більшість практикантів виявила глибокі знання своєї спеціальності, вміння передати ці знання учням. Любов студентів до праці виявилась не лише в сумлінній підготовці до уроків, а й у щоденній роботі з учнями в ролі класних керівників. Студенти перевіряли зошити, щоденники, допомагали учням підвищити свої знання, відвідували учнів вдома, провадили бесіди з батьками, чергували зі своїми класами в школі, збирали металом, організували збори, класні виховні години, екскурсії на фабрики, заводи, в університет, випускали газети, альбоми, готували таблиці, стенди тощо.

Особливу сумлінність, організованість, винахідливість виявили студенти хімічного факультету, що проходили практику в

школі № 35 м. Одеси під керівництвом З. Д. Богатської. Усі дев'ять студентів одержали відмінну оцінку за виховну роботу. Майже всі мають п'ятірки за практику в цілому.

Крім поточної щоденної роботи, хіміки провели три вечори на антирелігійні теми для 6, 8, та 9 класів: «Про релігійну містику та хімічну науку», «Що від бога, а що від хімії». На цих вечорах студенти демонстрували хімічні досліди, що розкривають природу вигадок та забобів служителів різних релігій. Досліди супроводились глибоко продуманою розповіддю. Під кінець практики студенти організували зустріч 10-х та 9-х класів з вечірніми хімічного факультету університету.

Високу теоретичну, методичну підготовку та організаційні здібності виявили староста групи хіміків В. Кузнецов, студенти Г. Голєндо та Н. Ткачук. Ці практиканти застосовували в школі нові лабораторні досліди, підбирали для учнів цікаві задачі, уроки вони вели на високому науковому й методичному рівні. Студенти проводили значну громадську роботу. Так, наприклад, В. Кузнецов організував цікаві

комсомольські збори на тему: «Вчитися комунізму, будувати комунізм», підготував для 10-класу диспут: «Яким ти уявляєш своє майбутнє?». Змістово пройшли виховні години, організовані Н. Ткачук, на теми: «Кого вважати культурною людиною?», «Історія комсомолу», «Комсомол в літературі». Н. Ткачук разом з Г. Голєндо виступили на хімічних вечорах для 8—9 класів.

Г. Голєндо, що з першого дня практики замінила хворого класного керівника 9-го «г» класу, виявила прекрасні організаційні здібності, винахідливість, високу культуру, обізнаність не лише в галузі хімії, але й в галузі мистецтва, літератури. Студенти провели соціологічне дослідження, яке виявило ставлення учнів до оцінок з різних учбових предметів.

Наставниками студентів-практикантів, крім викладачів університету, були й педагоги школи. Це Л. С. Чичановський, та З. А. Зінов'єва.

Практика студентів хімічного факультету, безсумнівно, принесла користь.

В. ЯРОЩУК,
доцент кафедри психології.

САМОСТІЙНІСТЬ І АКТИВНІСТЬ

ціатором цього). І що характерне — учні самі організують ці заходи.

Цікаво в цій школі проходять класні години, які готують самі піонери і комсомольці.

Студенти-хіміки Н. Іванова, Л. Лебедева, Л. Пильніс, Л. Мельникова розробили сценарій класної години на тему: «Особисте життя К. Маркса». Це були не тільки цікаві розповіді невідомих учням фактів про життя К. Маркса, його сім'ї, але й про їх друга — Ф. Енгельса.

Багато інтересного, творчого внесли студенти-хіміки, які працювали в школі № 117. Б. Осадний підготував сценарій вечора для старшокласників, присвячений 53-ї річниці Великого Жовтня. З його ж допомогою було створено ансамбль електрогітар, який виконав захоплююче у глядачів.

Багато нового внесла у виховну роботу студентка механіко-математичного факультету А. Філіпова (школа № 117), яка створила ма-

тематичний гурток і провела в ньому перші заняття.

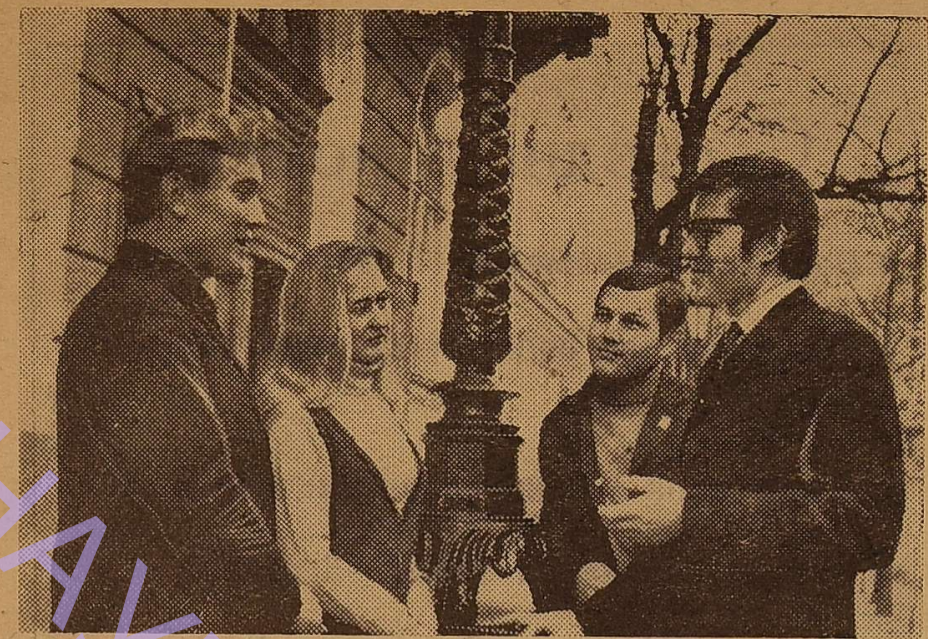
Л. Зюзіца, О. Кундарова провели заняття з учнями на обчислювальному центрі в нашому університеті. А. Л. Паршинцева, А. Соловйов та ін. (школа № 32) провели математичну вікторину і випустили «Математичну газету».

Особливо слід відзначити студентку Н. Прокопович, яка в IX класі школи № 32 створила оригінальний літературний театр, який під її керівництвом підготував спектакль «Тінь людини».

В період проведення педпрактики Рада Міністрів СРСР затвердила статут радянської школи. Студенти шкіл №№ 36 і 117 вивчили його і ознайомили з ним учнів, звернувши особливу увагу на розділ «Учні шкіл».

Педпрактика п'ятих курсів пройшла з великою користю для студентів.

В. РУЖЕЙНИКОВ,

Відмінники навчання історичного факультету (зліва направо): Д. Мацкерич (II курс), Л. Озернюк (IV курс), В. Гончарук (I курс), В. Глебов (IV курс). Вони не лише добре навчаються, а й беруть активну участь в громадській роботі.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ЩО НАС ХВИЛЮЄ

У нинішньому учбовому році переважна більшість студентів механіко-математичного факультету навчалась напружено і досягла непоганих результатів. Більш ніж третя частина студентів закінчила літній семестр з високими показниками в навчанні.

Разом з тим, чимало студентів факультету навчались недостатньо добросовісно, що поставило наш факультет по успішності на одне з останніх місць в університеті. 169 академборжників до початку нового навчального року — це 1/5 частина студентів факультету. Відверто скажемо — багато. І такий стан викликав тривогу.

З початку семестру розпочато роботу по ліквідації академзаборгованості. Було організовано консультації для невстигаючих, призначались загальні дні прийому іспитів та заліків. Як наслідок 144 студенти ліквідували академзаборгованість, залишилось 25 невстигаючих. Причому 13 з них — п'ятикурсники, які були на педагогічній практиці і ліквідувати академзаборгованості не мали можливості.

Звичайно, і нині результати навчання на факультеті не такі вже й втішні. Це хвилює не лише деканат, а й комсомольську організацію факультету. По-перше, ведеться рішуча боротьба з по-

рушниками дисципліни — суворо контролюємо відвідування студентами лекцій та практичних занять. Підвищуємо відповідальність старост та комсоргів курсів за стан дисципліни студентів.

По-друге, з метою надання студентам допомоги в засвоєнні матеріалу на всіх курсах проводяться колоквиуми з основних дисциплін. Відвідування колоквиумів, здача контрольних завдань є обов'язковими.

По-третє, вже зараз викладачі та асистенти кафедр організують консультації з екзаменаційних дисциплін. В період підготовки до сесії студенти-старшокласники, що добре навчаються, закріплені за першокласниками для надання їм допомоги.

Однак, вирішуючи питання підвищення успішності, ми стикаємося з рядом труднощів. До цього часу студенти не мають програм курсів, які читають на факультеті. Це позбавляє їх можливості вірно розпланувати час для занять.

Важко навчатися самостійно тим студентам, які мешкають у гуртожитках, оскільки не завжди вільні читальні зали (в них відбуваються заняття медсестер).

М. ЗАЛЯПІНА,
член бюро комсомольської організації механіко-математичного факультету.

Результат безвідповідальності

В 1969/1970 навчальному році колектив професорсько-викладацького складу університету здійснив чималу роботу по вдосконаленню учбового процесу.

Більшість викладачів служить зразком для студентів, показує приклад соціалістичного ставлення до праці.

Одним з показників добросовісності викладача є виконання ним учбового навантаження та особистого індивідуального плану. Переважна більшість викладачів в минулому учбовому році повністю виконала індивідуальні плани. Серед них професор І. М. Дузь, доценти П. А. Некрасов, Г. Л. Фролова, М. Н. Швець, М. А. Нудель, В. І. Зубков, А. І. Горожанкін, старший викладач А. З. Яровий та ін.

Проте є і такі викладачі, які значно недовиконують заплановане учбове навантаження. Це доценти В. Є. Олексієв-Попов (421 година), І. О. Правоторов (163 години), А. А. Жаборюк (188 годин), М. Є. Беркович (193 го-

дин), викладач Г. В. Хецеліус (196 годин), старший викладач Т. П. Василевська (126 годин) та інші.

Через недовиконання учбового навантаження викладачами доводиться витратити додатково чимало коштів на оплату тим, хто проводить заняття на умовах погодинної системи розрахунку.

Лише на факультеті романогерманської філології, наприклад, недовиконано штатним викладацьким складом більше 6 тис. год., у той же час близько 13 тис. год. було виконано викладачами на умовах погодинної оплати. Подібне становище на механіко-математичному, хімічному та інших факультетах.

Все це є результатом безвідповідального ставлення окремих викладачів до виконання учбового навантаження, а також слабкого контролю щодо цього з боку зав. кафедрами, деканів факультетів, учбової частини університету та бугалтерії.

М. ЗАБОЛОТСЬКИЙ.

В школі № 26 студенти-практиканти почерпнули для себе багато корисного. Тут проводяться заходи «На вогник» (школа є іні-

ЗА СПОРТИВНУ МАЙСТЕРНІСТЬ

За підсумками спортивної спартакіади минулого учбового року перше місце зайняв механіко-математичний факультет, друге — фізичний і третє — геолого-географічний.

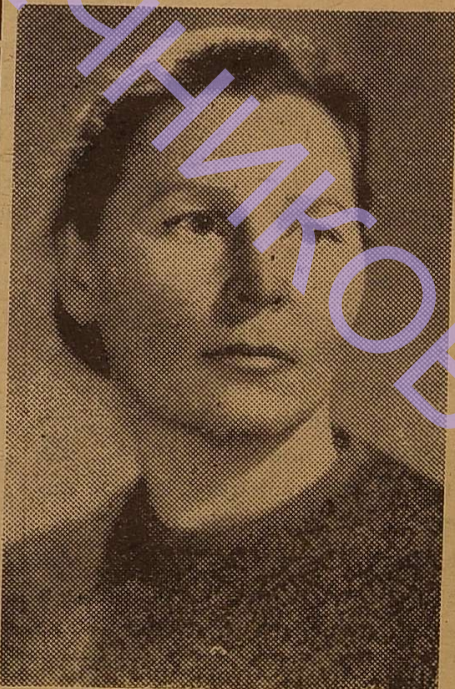
Команда-переможниця мехмату нагороджена путівкою до Москви, фізфаку — до м. Києва, а геофаку — до м. Севастополя.

В нинішньому учбовому році

кафедра фізичного виховання та спортивний клуб університету знову оголосили конкурс-огляд з фізичного виховання та спортивно-масової роботи.

Розроблено положення про спартакіаду. Підсумки буде проведено у травні 1971 року.

А. ЛУПОЛОВЕР.

Біля 20-ти років працює в університеті Р. П. Зубрицька — завідувача канцелярією. Турбот у неї завжди багато. Однак вона завжди чуйна до відвідувачів, сумлінна в роботі. Тому й поважають її співробітники.

На фото М. Атаманова Р. П. ЗУБРИЦЬКА.

ЧИ ПОТРІБНА ЛАТИНСЬКА МОВА?

Латинська мова поряд з давньогрецькою відноситься до числа «мертвих» мов, тому часто постає питання: а для чого вивчати мову, якою сьогодні ніхто не говорить?

Дійсно, вже протягом багатьох віків латинська мова не є зброєю живого спілкування людей. Але і сьогодні майже в усіх галузях людських знань ця «мертва мова» нагадує про себе.

Давня латинь — мова класичної римської літератури — Лукреція, Тита Лівія, Цезаря, Цицерона, Вергілія, Овідія та багатьох інших — живе і сьогодні.

Латинська мова є міжнародною мовою вчених, особливо філологів, біологів, медиків, вона є невичерпним джерелом для створення наукової і технічної термінології. До якої б галузі людських знань ми не звернулись, ми стикаємось з термінами, як правило, латинського (чи грецького) походження. Хіба можна уявити собі мову культурної людини без таких слів, як **форма, ефект, перспектив, результат** і т. д. Особливо ж багата латинізмами лексика, що означає різні поняття в галузі освіти (**школа, клас, інститут, університет, декан, професор, лекція** і т. д.). Латинь нагадує про себе і в театрі (**спектакль, декорація, гармонія** і т. д.), коли ми милуємось творами мистецтва (**музей, фігура, скульптура, стиль, орнамент** і т. д.).

В галузі ботаніки (**лавр, пальма, реакція**) і медицини особливо (**доктор, рецепт, медикамент, інфекція** і т. д.). зустрічаємо слова латинського походження. Багато латинських термінів і в галузі суспільних наук (**революція, клас, прогрес, соціалізм, комунізм**), а також в повсякденній мові.

Звідки ж походить латинська мова? Латинською мовою розмовляло близько 2,5 мільйонів років тому плем'я, що жило на західному березі Апенінського півострова в області Лаціум. Головним містом цієї області був Рим, тому й народ став називатись римлянами. Латинська мова стала офіційною державною мовою всієї території Римської імперії, витіснивши мови підкорених римлянами народів.

Після падіння Римської імперії (V ст. н. е.) утворився ряд нових держав зі своїми мовами, так звані романські мови: італійська, іспанська, португальська,

французька, румунська, молдавська та ін.

Протягом століть латинська мова була і сьогодні залишається міжнародною мовою медичної і біологічної наук.

Звичайно, не можна мати сумніву в тому, яке величезне загальноосвітнє значення має вивчення курсу латинської мови. Це, по-перше, дасть змогу майбутньому філологу чи історикові, юристу чи біологу розширити свій лінгвістичний кругозір, підвищити мовну культуру. Завдяки розумінню внутрішньої форми слова і його походження, студент не допустить помилки в мові при вживанні слів іншомовного походження.

Не можна зрозуміти і свідомо засвоїти орфографію багатьох загальнонавчаних слів (**привілейований, песимістичний, територія**), не звернувшись до джерела їх утворення — латинської мови. Знання латинської мови полегшує також засвоєння сучасних європейських мов. Всі ці аспекти загальноосвітньої функції латинської мови — необхідні елементи в формуванні спеціаліста в галузі гуманітарних наук.

Тверде засвоєння елементарного курсу латинської мови в стінах університету дасть можливість студентам перекладати латинські тексти і таким чином знайомити з пам'ятниками античної культури, яка зберігає мудрість древніх римлян, їх думки, тонкі життєві спостереження, які виражають влучні афоризми, що широко вживаються і в наші дні.

В. І. Ленін, ще навчаючись в Сибірській класичній гімназії, не тільки виявив блискучі здібності до вивчення латинської мови, але й захопився нею. Він любив цю мову і назавжди зберіг до неї глибокий інтерес. Знання латинської мови В. І. Ленін розширював і поглиблював в роки навчання в Казанському університеті, а також в процесі підготовки до державного екзамену екстерном на юридичний факультет в Петербурзький університет.

Вивчаючи безсмертні праці В. І. Леніна, ми бачимо, як часто вживав він древньолатинські слова, які допомагали йому влучніше висловити ту чи іншу думку.

В. МАЛАХОВА,
викладач латинської мови
факультету романогерманської філології.

Найповніше використовувати резерви

За останні роки і, особливо, в 1969—1970 роках — в період відзначення 100-річчя з дня народження В. І. Леніна — в університеті значно розширився фронт наукових досліджень за замовленням народного господарства. Обсяг госпдогвірних робіт зараз складає 1 млн. крб. 38 процентів цього обсягу робіт, або 385 тис. крб. становлять дослідження по спеціальній тематичі, які виконуються для підприємств країни, республіки, що працюють в галузі найновішої техніки.

Але на досягнутому заспокоюватись не можна.

Головним завданням, яке стоїть перед науковцями університету, є, перш за все, збільшення обсягу госпдогвірних робіт, особливо в тих факультетах і установах, де він ще незначний, активна робота усіх кафедр і лабораторій по впровадженню закінчених досліджень у виробництво.

З ініціативи ректорату і парткому багато кафедр і наукових установ разом з науково-дослідним сектором за останній час встановили нові творчі зв'язки з багатьма підприємствами і організаціями республіки і, зокрема, Одеси.

Кафедри філософії і економічної географії будуть виконувати в новому році соціологічні дослідження за замовленням Одеського міськвиконкому; хіміки, фізики, біологи — декілька досліджень за проханням Одеського водоканалтресту; гідробіологи розроблятимуть питання розвитку рибного господарства області, ґрунтознавці досліджуватимуть ґрунт на зрошувальних системах півдня України за тематикою Укрґрпводгоспу.

Чи не найголовнішим у виконанні замовлень народного господарства є вчасне впровадження у виробництво закінчених робіт. Важливо не лише розробити тему, впровадити її на заводі, фабриці, установі, але й з'ясувати, яку користь дало це впровадження державі, який його економічний ефект. І тут повинні брати активну участь науковці.

Активно працює в цьому напрямку кафедра неорганічної хімії. Група наукових співробітників під керівництвом доцента

А. А. Еннана не лише розробляє методи очищення атмосфери від забруднення в промислових районнах, а й впроваджує ці методи у виробництві. Випробування методів провадяться на Одеському суперфосфатному і Дніпровському алюмінієвому (м. Запоріжжя) заводах.

Як свідчать експериментальні дані, на суперфосфатному заводі створюється ефективна схема очистки технологічних газів від фтористих сполук. Важливі результати отримані і на алюмінієвому заводі.

Безпосередню участь у процесі впровадження цієї роботи у виробництво на заводах брали співробітники кафедри.

Коллективом кафедри органічної хімії під керівництвом професора О. В. Богатського розроблено принципово новий метод одержання бензилового спирту. Випробування цього методу на Шосткінському хімічному заводі Сумської області, яке провадилося з участю працівників кафедри показало, що він скорочує процес перетворення бензилхлориду в бензиловий спирт у п'ять разів і підвищує вихід кінцевого продукту з 70 до 80 процентів, що дозволяє отримувати щороку економічний ефект у сумі не менше 150 тис. крб.

Група співробітників кафедри ґрунтознавства під керівництвом професора І. М. Гоголева, дослідила і випробувала в умовах виробництва використання сиромолотого ґіпсу під врожай картоплі на ґрунтах прикарпатської зони України. Випробування показали, що внесення сиромолотого ґіпсу в ґрунт підвищує врожай картоплі на 19—20 ц/га, що дає економію на кожному гектарі в середньому 72—153 крб. Впровадження цих результатів тільки в господарствах Закарпатської і Львівської областей дасть економічний ефект 1 млн. 600 тис. крб. на рік.

Не можна не сказати і про активне впровадження робіт з пошуків морських будівельних пісків (проблемна лабораторія інженерної геології, керівник професор Л. Б. Розовський). Лише

в 1970 р. економічний ефект цього дослідження складає 890 тис. крб. Велике значення має використання мікроелементів для відгодівлі великої рогатої худоби, свиней (кафедра фізіології людини і тварин, керівник професор Р. О. Файтельберг). Економічний ефект в цьому році по кожному з чотирьох колгоспів склав 5—6 тис. крб.

Однак не всі факультети активно працюють над дослідженням тем госпдогвірної тематики. Слід значно збільшити обсяг госпдогвірних робіт на механіко-математичному, біологічному та деяких інших факультетах. Причому необхідно розробляти такі роботи, які б вирішували проблеми в масштабах області, республіки.

У нас є ряд робіт, завершених ще в 1967, 1968, 1969 роках, але не по всіх цих роботах відомі наслідки впровадження. Кожен науковий керівник повинен негайно зв'язатись з підприємством чи організацією, для якого виконувалась робота, і детально ознайомитись зі станом впровадження дослідження у виробництво.

За останні роки дещо зросла активність працівників науково-дослідного сектору у вирішенні питань, пов'язаних з розробкою актуальних тем для народного господарства.

Але науковий сектор не має можливості залучити до апарату управління декількох кваліфікованих спеціалістів (які передбачені штатним розписом) лише тому, що він зовсім не має робочих приміщень. Це, звичайно, створює труднощі в роботі.

Виконання поставлених ректоратом і партійним комітетом завдань вимагає значного поліпшення організації науково-дослідної роботи, спрямування сил наших вчених на успішне виконання робіт для народного господарства. Це особливо важливо тепер, коли наш колектив, як і всі радянські люди, готується гідно зустріти XXIV з'їзд КПРС і XXIV з'їзд КП України.

Б. СОСНОВСЬКИЙ,
начальник науково-дослідного сектору.

З відряджень дальніх повернувшись...

СОЄМБО

Нелегко було розлучатись з людьми, з якими ти мав спільні справи, і котрим ти віддав частку свого серця. Коли прощались, монгольські друзі повторювали слова мудрості: «Далекі гори тумани та хмари з'єднують, люди, які далеко живуть, справи зводять».

Дійсно, це так, — думав я. Нас звели державні і міжнародні справи, які дали мені можливість пізнати щире серце монгола, його добродушність і чесність, прямолінійність і принциповість. В цьому відношенні викликає великий інтерес ембле-

ма, яка зветься соємбо. Її можна побачити на особливій формі обелісках — субурганіх і на державному прапорі Монголії тощо. Її образна символіка якраз і віддзеркалює душу монгола. В соємбо вона зображена як прямокутник, а її зміст та прозорість — символом вогню, сонця та місяця. Вертикальний прямокутник віддзеркалює народну мудрість: «Двоє дружних — залізна огорожа, двадцять недружних — розхитаний частокіл».

Монголи свято шанують заповіти символіки соємбо. Вони пильні і тверді до ворогів (в пікто-

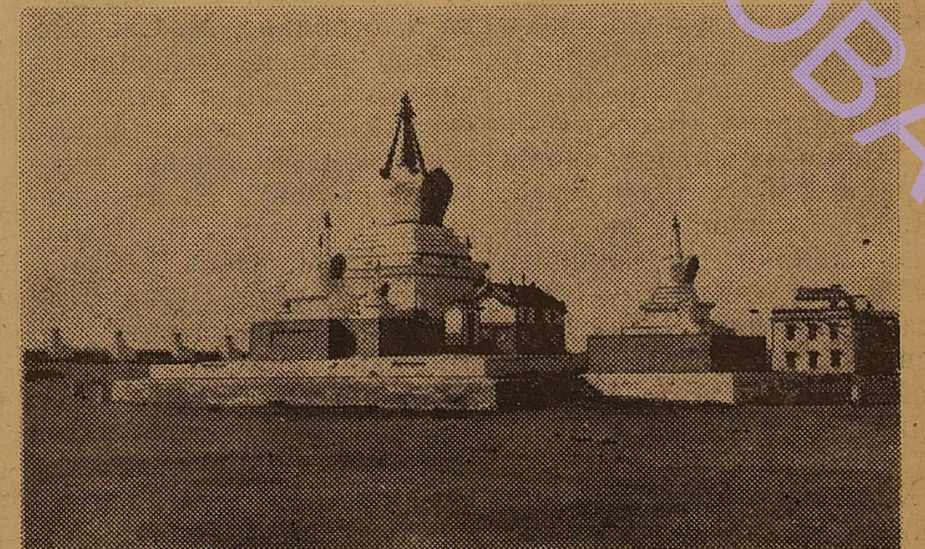
грамі цю рису характеру монгола фіксує стародавній тотем у вигляді риби, яка зображується в монгольському епосі, як істота, котра ніколи не змикає очей), вірні і добродушні з друзями. Радянських людей вони називають старшими братами і сестрами, і вважають, що краща з наук — це дружба з радянським народом. Відношення монголів до радянських людей сердечні, ширі.

Згадується такий випадок. У травні 1970 року я поїхав з монгольськими друзями рибалити на річку Керулен. На середині шляху наша машина застрягла. Потрібно було чотири години величезних фізичних зусиль, виключної активності і самовладання

людей, які потрапили в біду, для того, щоб витягти машину з багнюки. Але час був загублений. Біля дванадцятої години ночі ми

приїхали до місця призначення. Після вечері, втомилені з дороги, швидко поспули. Вранці подув

(Продовження на 4-й стор.)

Боді субурган (святий субурган).

Фото автора.

(Продовження. Поч. на 3-й стор.)

холодний вітер зі снігом, який присипав згорнутих в грудку під ковдрами людей. І хоча я досить промерз, мені стало тепліше, коли побачив ковдру монгольського друга, якою він прикрив мене від холоднечі, як я спав. Це тепло я відчуваю і сьогодні, тепло друга, з яким легше переносити зноги життя.

Тепло людської душі я розпізнав якись особливим чуттям в піснях, котрими багата Монголія. Їх можна почути в Гобі і Хангаї. Жодне свято не обхо-

диться без пісень. І якщо ви присутні на святі, монголи обов'язково подарують вам пісню. Зміст цих пісень різноманітний. Оспівується рідний край, його гори і ріки, труд і любов, події минулого тощо. Багато пісень присвячується матерям. А які самобутні, національно-колеритні мелодії цих пісень! Скільки в них ліризму! Такі пісні міг створити і так проникливо виконувати лише народ, що володіє безмежною щедрістю людської душі.

Монголи знають багато сучасних радянських пісень і співають їх з великою любов'ю. Популяр-

ністю користуються пісні «Підмосковні вечори» В. Селовйова-Сідога, «Катюша» Блантера та ін. Якщо я сів в кабінку попутної вантажної машини. Коли вона рушила, шофер запитав мене: «Орос? — росіянин?». «Так, росіянин — відповів». Тоді шофер заспівав приємним баритоном: «Три танкісти, три веселих друга...» — пісню дуже популярну в Монголії після подій 1939 року на Халхін-Голі (Халха — озеро). Тоді, як і зараз, в монгольському народі живе дух бойової співдружності з радянськими людьми, дух Халхін-Гола, Великої Вітчизняної війни. І цей дух

монгольський народ втілює в пам'ятниках монгольським і радянським воїнам, що віддали життя в боротьбі за незалежність і свободу. Такий пам'ятник радянським воїнам-гвардійцям танкової бригади «Революційна Монголія» два роки тому встановлено в робітничому районі м. Улан-Батор. На горі Зайсан, що за рікою Толою, споруджується обеліск Вічної слави воїнам, які загинули під час битви з японськими самураями в 1939 році на річці Халхін-Гол.

І. БАТЮК,
доцент кафедри філософії.

(Далі буде).

ЦІНА БАЙДУЖОСТІ

7 грудня. Філологічний факультет. Група студентів зайшла в буфет, щоб попоїсти. Але в буфеті не виявилось жодної пляшки ситра чи мінеральної води... А про чай у цьому буфеті уже давно забули. І студенти, з'ївши, хто порцію риби, хто ковбаси, пішли до крану, щоб випити стакан води. Поруч висіла листівка, у якій категорично радилося пити воду лише переварену.

Чому ж на факультеті порушують санітарні норми? Виявляється, що вже біля 2-х місяців, як зіпсувалося електричне обладнання титана. Кинулися ремонтувати, однак невідомо де дівся опіс. Йшли дні, а головний енергетик університету В. Руденко все думав і думав, як зарадити цьому лихові, але нічого придумати не міг. Йому було важко поїхати на біологічний факультет і взяти необхідну документацію (там також такий титан)... Ми не знаємо, чи п'є воду з під крану, замість чаю чи компоту, В. Руденко. Однак своєю бездіяльністю він ставить під загрозу стан здоров'я цілого факультету.

Виявляє байдужість до виконання своїх обов'язків головний механік університету М. Шайнштейн. Часто й буфет, що міститься у корпусі на П. Великого, 2, залишається без води. В. Шайнштейн не слідкує за тим, щоб підкачка своєчасно забезпечувала корпус водою. Такий незадовільний стан головний механік прагне пояснити слабким напором води у мережі. Однак перевірка спростувала його твердження. Напряга води була нормальна.

Ми не знаємо, чи є в університеті санітспекція, але судячи по тому, що мають місце такі неподобства, гадаємо, що її немає. А жаль.

А. СИДОРОВ,
С. ІВАНОВ.

ЖИТИ—ЗНАЧИТЬ БОРОТИСЬ

23 листопада в актовому залі філологічного факультету зібралися шанувальники творчості Лесі Українки.

«Я маю в серці те, що не вмирає». Ці слова, — говорить доцент П. Т. Маркушевський, — зринули з уст Лесі, стали символом немиручості її творчості, бо творчість Лесі Українки — це «огонь в одежі слова». Це вогонь, що освітив людям шлях до майбутнього, що підтримував трепетну надію, не даючи їй згаснути в пітьмі царської Росії.

Жити — це значить боротись. І життя Лесі — це боротьба, це виклик смерті, це вічне цвітіння духу, його єдиноборство з хворим тілом.

Присутні уважно слухають про всевітнє значення творчості української поетеси. Далі виступаючий доповідає про ті заходи, які намітили провести кафедра історії української літератури назустріч ювілею.

З інтересом присутні слухають виступ студента М. Плосконоса про перебування в с. Колоджаному на урочищі «Лісова пісня» під час проходження там фольклорної практики.

Студентка Бахшанська проникливо читає монолог Мавки з «Лісової пісні». Зал, затамувавши подих, ловить кожний звук, звук весни і надії, докору і безмежної віри... Знайомі ще з середньої школи слова багатьох віршів: «Стоїла я і слухала весну», «Слово, чому ти не твердая криця», «Коліскова», «Хотіла б я піснею стати». Та як вони зазвучали, перекладені на мову музики! Скільки в них сили, прагнення до життя!

Присутніх вітала гість факультету, солістка Одеської філармонії, заслужена артистка УРСР О. М. Фоменко. Вона виступила з камерними творами дожовтневих і радянських композиторів на слова української поетеси.

Присутні познайомилися з творчістю К. Стеценка, Я. Степового, М. Жербіна. Студентка співає «Місяць ясенський», «Золоті терни», «Дивлюсь я на ясні зорі», «Не співайте мені» і ряд інших.

Крізь призму свого сприйняття музичного багатства О. М. Фоменко доносить до кожного при-

сутнього чарівність поетичного слова Лесі Українки.

Виступ артистки супроводжує коментарями музикознавець Ю. М. Епштейн.

Неабияким помічником у виступі О. М. Фоменко стали старший викладач консерваторії Ф. Л. Соколовська, яка акомпанувала їй на цій зустрічі.

Стихли звуки останньої пісні, і зал вибухнув бурєю оплесків. Студенти гаряче дякували Олександрі Миколаївні Фоменко і її колегам за пісні, за щирі любов до Лесі Українки.

В. ПОЛТАВЧУК,
кореспондент газети
«За наукові кадри».

Виступає заслужена артистка УРСР О. М. Фоменко.

СТУДЕНТИ І ВІЛЬНИЙ ЧАС

Для того, щоб студент успішно навчався, він неминуче повинен відпочити. Форми відпочинку можуть бути різними. Однак майже кожен висловлюється за доцільність проведення масових вечорів. Загальноуніверситетські масові вечори бувають не так вже й часто (в основному на свята). А якщо зробити так, щоб десь кожному другу суботу студент клуб університету влаштував вечір силами того чи іншого факультету? Скажімо, в одну суботу виступають фізики, в другу — біологи, в третю — хіміки і т. д. Здається, це було б правильним, бо, по-перше, такі виступи підвирили б рівень роботи факультетської художньої самодіяльності, і, по-друге, придали б цим вечорам характер своєрідного конкурсу між факультетськими колекти-

вами художньої самодіяльності. Кожний факультет, безумовно, прагнути виступити якнайкраще, бо судуючи концерту були б студенти усіх профілей.

Багато часу студент проводить в гуртожитку. Та чи є йому там де відпочити? У наших гуртожитках, в основному, відбуваються танці, рідше — виступи, лекції. А чому б нам, студентам, з допомогою студрад, правління студклубу не організувати лекції, зустрічі з письменниками, артистами, передовиками виробництва тощо. Студенти-політехніки, приміром, відкрили в гуртожитку кінолекторій, в якому двічі на тиждень проглядають за замовленням кінофільми.

Гуртожиток повинен бути одним з центрів виховної роботи, місцем проведення культурного

дозвілля. Студенти окремих факультетів це розуміють. Філологи, наприклад, влаштовують в гуртожитку № 5 кожної другої п'ятниці зустрічі з акторами, письменниками, журналістами. Тут можна дискутувати, довідатись про раніше незнане. Нещодавно відбулася цікава зустріч з автором книги «Стара мансарда» Юрієм Усиченко і артистами театру ім. Жовтневої революції С. Гужвою, Ю. Тавровим, В. Кобрицьким. Подібні зустрічі дістали назву «Філологічні п'ятниці».

Форм і методів організації дозвілля студентів може бути чимало. Треба лише, щоб питанням відпочинку студентів активно займались правління студклубу університету та студради гуртожитків.

В. САВРУЦЬКИЙ.

П'єсу обговорюють філологи

Жоден новий літературний твір чи нова драматургічна вистава не проходить повз увагу студентів філологічного факультету. Майбутні філологи обговорюють нові здобутки літератури та театру в присутності письменників, артистів та режисерів, що працювали над їх створенням.

Так було і цього вечора. Щоправда, п'єсу, обговорення якої проходило в актовому залі філологічного факультету, новою не назвеш.

«Мартин Боруля» — це один з найкращих творів української драматургії, який ще залишав, не залишає і ніколи не залишить байдужим глядача, — так сказав про п'єсу Івана Карповича Тобілевича декан факультету, доктор філологічних наук І. М. Дузь. І це дійсно так.

Краса та соковитість слова, справжній український гумор приваблюють і за-

хоплюють глядача. А гра артистів? Вона не може бути слабкою або посередньою. Вона повинна бути справді майстерною, аби сучасник відчув справжній подих того часу. П'єса є найважливішим контрольним пунктом на творчому шляху актора. Вона розкриває його справжній талант. Саме так перед одеським глядачем розкрився талант Г. Бутовської, І. Максимова, і, особливо, М. Сльозки.

Про все це говорили на вечорі зустрічі з акторами українського драматичного театру ім. Жовтневої революції студенти Д. Тімановська, С. Фортат, В. Чумак, доцент І. Я. Заєць.

Чимало теплих слів було адресовано виконавцю ролі Мартина Борулі, заслуженому артисту УРСР І. Я. Твердохлібові, який зумів своєрідно, у притаманному лише йому стилі відтворити складний образ.

В. КОЗЮРА.

Дотримувати закону

Важливе значення у формуванні комуністичної свідомості трудящих має пропаганда правових знань. Вона сприяє зміцненню соціалістичної законності, мобілізує трудящих на боротьбу з порушниками державної дисципліни і правил радянського співжиття. З метою поліпшення правової пропаганди у нашій країні з січ-

ня 1971 р. розпочне виходити новий журнал «Человек и закон», який розрахований для самих широких кіл трудящих. У журналі чільне місце знайде роз'яснення радянських законів.

Пропаганда правових знань передбачає і видання цілої серії довідників, монографій, брошур з різних питань правової науки.

Ось деякі з них: А. М. Відавський, В. Л. Тейхман, А. В. Рубцов. Довідник з правових питань вищої школи; Є. Войленко, Ю. Орловський. Довідник молодого спеціаліста. Трудові права і обов'язки; Праця і побут студентів вищих навчальних закладів.

Є. ЗІНЬКОВА.